



Nro. 23.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY  
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Pénteken Mártzius 20-ik napján 1812-ik  
esztendőben.

*Török Birodalom.*

**B**ukarest Febr. 26-dikán. Itt még ma is nagy halgatás uralkodik; a' fegyvernyúgvás időpontjának eltelésétől fogva semmi alkudozások nem folytak; külömbkülömb időtöltések által úzik az alkudozók az unalmat. Romberg nevű híres muzsikus Petersburgból ide érkeztén, gyakran tart muzsikai gyülekezeteket, mellyekben a' Török követek is meg jelenni szoktak. Az Orosz Generálisok között, kik a' Duna jobb partjára által mentek volt, még csak Markoff nem jött ide vissza, minthogy ő Kis Oláh Országban fekszik seregével.

Arábiából kedvező hírek érkeztek Konstán-

tzinápolyba. Azt mondják, hogy az a' Török sereg, a' melly Egyiptomból a' *Wechabiták* ellen ment, Medinától nem messze egy 5000 emberek-ből álló Wechabita seregre találván, azt meg verte és elszélesztette, 's reménsége vólt, hogy Medinát is nem soká elfoglalhatja. Nagyon örvendenek a' Törökök, azzal a' reménséggel kecségtetvén magokat, hogy egy buzgó sereg nem soká nagy áhítatossággal megteheti a' Mekka felé való bújdokló útat, mellyet a' Wechabiták miatt néhány esztendőktől fogva elmúlasztani kénszerítettett.

### *Rénusi Szövetség.*

A' *Bádeni* Nagy Hertzegségébéli újság, melyben közelébről a' jelentetett, hogy az *Elchingeni* Hertzeg Frankofurtumba megérkezett, most azt jelenti, hogy *Lefebvre*, *Alphonse*, és *Legrand* Generálisok is megérkeztek Frantzia Országból Frankofurtumba. Merre felé fogják innét útjokat folytatni, azt még nem jelenti.

*Magdeburgból* e'képpen írtak Mártzius' 3-ikán: —,

„A' mi újságunkban ilyen hirdetés jött ki: Városunk és külső városaink' lakosaiknak adjuk tudtokra, hogy Magdeburg vára *Napoleon* Császárnak Februárius' 2-ikán költ végzése által, ostromlásnak állapotjában lenni rendeltetett. Itt tehát már most a' Politikai hivatalok többé passus senkinek nem adnak, és annak adttatása a' Komendansnak Generális *Michaudnak* parantsólatja szerént mától fogvást tsak a' katona közön-séges Biztosi hivatalra bizattatik. —“

„Költ *Magdeburgban* Mártz. 2-ikán 1812.

„*Schulenburg*, az *Albisi* Departamentum' Préfectusa.

A' Neufchateli Hertzeg egy végzést hirdettetett - ki a' maga tartományában, melynek ez a' foglalata : — „*Mi Sándor*, 's a' többi. Megfontolván, hogy a' mi Napoleon Császár eránt való kötelességünk azt kívánja tőlünk, hogy mind azokat az alattvalóinkat, a' kik olyan hatalmasságoknál szolgálnak, a' melly Napoleon ellen hadakozik, vissza hívjuk, meghatározzuk, hogy minden *Neufchateli* ember, a' ki Anglus katonai szolgálatban, vagy pedig más olyan Hatalmasságnak szolgálatjában találatik, a' melly a' Frantzia Birodalom ellen hadakozik, hazájába vissza jőjön. A' kik Európában vannak, azok a' jövő 1813-ik esztendőnek 1-ső Januáriusáig; a' kik Európán kívül, de a' jó reménség' fokánál nem messzebb találhatnak, az 1815-ik esztendőnek 1-ső Januáriusáig, a' kik pedig ezen fokon túl valahol másutt tartózkodnak, az 1817-ik esztendőnek első napjáig tartoznak vissza jőni. A' kik másképpen tselekesnek, minden vagyonjokat elvesztik. Hasonlóképpen minden vagyonainak elvesztésivel büntettetnek azok is, a' kik a' Hertzegnek engedelmé nélkül valamely idegen Hatalmasságnál szolgálatot vállalnak. Azok, a' kik engedelmet nyernek arra, hogy idegen szolgálatba lépjenek, abból ugyan ezen büntetés alatt eljőnni köteleztetnek, miheltyest ez a' hatalmasság a' Frantzia Birodalom ellen hadat folytat.

A' rekrutázást illető Frantzia Császári Dekretom, az embereknek idejekre és magosságokra nézve, a' Neufchateli Hertzegségre is kiterjed; az innét való katonaságra nézve pedig egyéb

eránt azok a' rendelések tartatnak, a' mellyek a' Helvétziai egyéb katonaságra nézve.

A' *Norimbergai* újság írja egyéb Német Országai levelek után, hogy a' *Dresdába* érkezendő nagy vendégeknek fogadtatásokra már tették a' készületeket. — Frankofurtumban is elkészítették a' Nagy Hertzegi palotát. Minden szobák kitsínosítottak.

### *Nagy Britannia.*

Az Anglusok a' magok Konstitusziójok eránt való vélekedésre nézve most három részre vannak oszolva. Egyik a' Ministerekkel tartó rész. Ezeknek nevek egy kifejezéssel *Torys*. Ezek bámulásra méltó jónak tartják az Angliában mostan fenn álló rendet. — A' másik rész a' *Whigs* nevezet alatt már régtől fogva esmeretes oppositio, vagy a' Ministerekkel ellenkező rész. — Ezek csak annyi újítást kívánnak, hogy a' Parlamentumnak tagjai minden három esztendőben új választásnak legyenek alája vettelve. Harmadik részt teszik az úgy nevezett *Reformálás barátjai*, vagy a' *Burdettisták*. Már ezek többet kívánnak. Ezek egészen más lábra szeretnék a' Parlamentomi tagok' választásának módját állítani. Melly rossz lábon álljon ezen tekintetben a' Parlamentom' dolga, abból mutatta meg nem rég egy Burdettista, hogy azon városokat és helységeket, a' mellyek azzal a' jussal bírnak, hogy a' Parlamentomba egy vagy több tagokat küldhessenek, népességekre nézve öszve hasonlítva a' közönség'szeme eleibe terjesztette e'képpen: A' tulajdonképpen való London városában 7000 választó küld 4 — *Westmünsterben* 10,000 választó küld 2 — *Midleseksben* 3500 választó

küld 2 — *Surreyben* 4500 választó küld 2 — *Soutwarkban* 2000 választó küld hasonlóképpen 2 tagot a' Parlamentomba. Ellenben *Newtonban* találtatik csak egy választó, 's küld 2 — *Old-Sarnusban* 1 választó, küld 2 — *Midhurstban* 1 választó küld 2 — *Castle-Resingben* 2 választó 2 — *Marlboroughban* 2 választó küld 2 — *Downtonban* 4 választó hasonlóképpen két tagot. — Ezen összehasonlításból minden további magyarázat nélkül eléggé kitettzik, melly egyenetlen fundamentomon álljon az Angliai nemzeti képviselőlet' dolga.

Ez az egyenetlenség azonközben nem így vólt eleitől fogva. Ezek az elpusztúlt helységek, a' mellyekben most alig találtatván egy két választó lakos, 's még is egy és két tagot is küldhetnek a' parlamentomba, régenten, mikor azt a' just kapták, hogy Parlamentomi tagokat választhassanak, népes és gazdag helységek vóltak, de már úgy el pusztúltak, hogy némellyikben csak egy olyan lakos találtatik, a' ki választó jussal bírhat, 's a' jus azonban még is megmaradván a' helységben, már most ez az egy választó választója a' Parlamentomba küldendő tagot vagy tagokat. Egy embernek pedig a' voksát mindenkor könnyebb meg-venni, mint sokét. De ennek felette az is történik, hogy az ilyen el pusztúlt helységet valamelly gazdag ember megvásárolván, csak nem örökre birtokosává teszi magát a' nemzeti képviselőségnek. Így igen könnyen véghez vihetik a' Ministerek, hogy az ő részeken lévőknék számok legyen nagyobb a' Parlamentomban. — Ez az a' szálla, a' melly a' Burdettisták' szemit már régtől fogva

szúrja, 's a' melly ellen ők szüntelen lármáznak, azt akarván véghez vinni, hogy a' választás dolga egyenlőbb lábra állítassék.

Azólta, hogy a' Régens Hertzeg az országgló kormánt a' kezébe fogta, már néhány ízben megváltoztatták az újségírók az Angliai egész Ministériumot. Egyszer egy egész laistromban adták vólt ki az új Ministerek' neveit, még sem lett vólt egész mostanig semmi a' dologból. Most már tsak leszen valami belőlle, de talám sokkal másképpen fog kiütni, mint a' hogy az ellenkező részen lévők akarták vólna. Londonból így írtak ezen dologról Febr. 18 dikán: —,

„Ma van az a' nap, mellyen elvégződtek azok a' megszorító feltételek, a' mellyek alatt a' Régens Hertzeg bizonyos időtől fogva él a' Királyi hatalommal. Ma lépett bé ezen tellyes hatalomba. Ezen hónapnak 6-dikán a' maga testvéréhez egy levelet írván ő Királyi Hertzega, jelentette ennek, hogy egy olyan Ministeriumot szándékszik lábra állítani, a' melyben a' Nagy Britanniabéli minden nevezetesebb részrehajlások egyesítetődve lehetnének. Az eddig való Ministeriummal való megelegedését is kinyilatkoztatta ezen levelében ő K. Hertzega; dítserettel emlékezik annak minden tagjairól. —

„Továbbá olyan nyilatkoztatást teszen ő K. Hertzega ugyan tsak ezen levelében, hogy sem valamelly magános hajlandáságoknak követségére, sem bizonyos előítéleteknek való hízelkedésre nem lévén oka, egyedül tsak a' köz boldogságnak előmozdításában határozódnak minden törekedései. Mind ez ideig tökéletesen megtartóztatta ő Kir. Hertzega magát attól,

hogy gondolkodásának minéműségeit kinyilatkoztassa, azt akarván el-kerülni, hogy arra a vélekedésre ne adjon okot, mintha talám a' Parlamentomnak Irlandiát 's nevezetesen az Irlandiai Catholicusokat illető tanátskozásaihoz kívánna valami befolyást keresni. —

„A' fél szigetre (Spanyol Országra és Portugalliára) is kibotsátkozik ezen levelében a' Régens Hertzeg, azt mondván, hogy tovább is kész leszen ezen Országok eránt minden tölle kitelhető segedelemmel viseltetni. Végezetre azt bízza ő K. Hertzegsége a' Yorki Hertzegre, hogy közölje *Grey* és *Grenville* Urakkal is ezen levelet.

#### *Spanyol Ország.*

Az Anglus tudósítások szerént a' Kadikszii Spanyol Országglószék ismét új ábrázatot vett fel. Most egy 5 tagokból álló tanáts vette kezébe a' kórmánt, *Bétöltő Tanáts* nevezete alatt. Tagjai, az *Infantadoi* Hertzeg, a' ki eddig Londoni követséget viselt, Gróf *Bisbal*, a' Kadikszii Kórmányozó Admirális *Villa-Vicencio*, Vice-Admirális *Mosquera*, és *Ribas*.

Most majd semmi hadi tudósításaink nintsenek Spanyol Országból és Portugalliából. Tsak a' Madridi levelek említik Febr. 15-ikén, hogy egy ellenséges tsoport éppen akkor, midőn a' közép ármádia abban foglalatoskodott volna, hogy a' Cuenca és Valencia között való közösülés útját helyre állítsa, Siguenzánál özsze gyülekezvén, a' helyyett, hogy magát a' Frantzia seregeknek ezen mozdulásaik között oltalmazólag viselte volna, mint az okosság kívánta volna, *Brihuega* nevű helyységben a' Frantziákra ütött.

Az insurgens csoport 1500 emberekből állott. Ezeket a' Royal Etranger nevű Regiment vissza verte; megölt közzülök 40 embert, elvett tóllök sok fegyvert. Az alatt egy más sereg Siguenzához is, a' hol az insurgenseknek fő tanyájok volt előnyomúlván, őket onóét széllyel verte. Az ott tanyázó insurgensek közzül 1152 embert elfogott, kik között 25 tisztek találatnak, egy banda vezérrel egyetemben.

### *Északi Amerika.*

Némelly *Londoni* újságokban egy *Amérikai* levél jött ki a' múlt hetekben, mellyben arról lévén szó, hogy valyon ki fog-é valósággal az Anglusok és Amérikai szabad Statusok között a' hadakozás ütni, egyéb éles kifejezései között a' tudósítónak ezek a' szavai megjegyzést érdekeltek: *Maddison* (az Amérikai előülő) a' hol dat fogja harapni inkább, hogy sem az Anglusok ellen hadakozzék. —

Most másképpen írnak a' tudósítók. A' *Párisi* levelekben így fejezi ki magát egy *Washingtoni* tudósító: „Azt az Aktát, mellyben azt végzette a' Kongressus, hogy a' reguláris katonaságnak szaporítására 25 000 embereket kell kiállítani, már az Előlülő is meg-erősítetre aláírás által.

A' *Washingtonból* Jan. 28-ikán indúlt levelek szerént már akkor annyira ment volt az Angliai és Amérikai Országlószékeknek egymás ellen való felhevülések, hogy a' Washingtonban lévő Anglus Követ *Forster* forma szerént való nyilatkoztatást kívánt az egyesült Statusok' Előlülőjétől az eránt, hogy mire tzeleznak az ott tétető-

dő hadi készülétek? arra-é, hogy az Anglus tartományokat ellenséges módon megtámadják?

Az Amerikai egyesült Státusok, mint a' környülállások mutatják leg inkább a' magok önként vállalkozó seregeiknek sokaságokba és tüzes hazafiúságokba helyheztetik reménségeket. Hogy másokat is annál inkább felbuzdíthassanak az Amerikai előljárok, egy írást hidettek ki közlébről újságaik által, mellyben egy Virginiai önként vállalkozott Regementnek vitéz készsége rajzoltatik. le. A' levelet az említett Regement a' Lemythoni hegyes vidékekről írta az Elölülőhöz: — „Eljött a' szempillantat (így szól az önként vállalkozott katonaság), mellyben a' nemzeti betsületet és nemzeti just, a' népnek ereje által szükség fenn tartani. Mi szerezjük a' békességet: de határai vannak a' türedelemnek is. Mi, ha a' hadakozás ki üt, mint eltökélt lett szabad és a' rabszolgaságot tellyességgel szenvedni nem tudó emberek, úgy fogunk megjelenni a' tsatázó mezőn. Minket a' történet messze lévő hegyek közzé helyheztetvén, bátorságossá tett ugyan a' hadakozó nemzeteknek ájuldászást okozó mozgásaik ellen: de tsakugyan mi is azon egy háznép' gyermekei vagyunk. Ha a' világnak leg távolabb lévő szegletében tsak egy Amerikai ember' hajaszála meg sértetik, mi is érezzük az igazságtalanságot, és éppen olly készek vagyunk annak megboszsulására, mintha magunkon történt volna, és rajtunk esett volna a' gyászlázat. Mi özsze gyülekeztünk zászlóink alá; szolgálatot akarunk tenni. Nékünk mind egy, akár a' Bunkerti hegyek között verekedjünk, akár a' Saratogai térségeken; az Atlantikumi

tenger partjain , vagy a' Kanadai pusztaságokon. —“

Azt is hírlelik az Ámerikai újságírók, hogy 50,000 önként vállalkozott emberek arra ajánlották volna magukat az Elölülönél, hogy ők a' nélkül, hogy a' Státusnak leg kissebb költséget okoznának, mind az Alsó minü a' Felső Kanadát elfoglalják. A' kik ezen ígéretet tették, az úgy nevezett Zöld - hegyi vidékeken, 's a' Massachuseti, Vermouti, New - Hampschiri, Konnektikuti, és Neu - Yorki vidékeken laknak. Ha kívántatik többek is meg fognak jelenni a' tsatázó mezőn.

*Maddison*tól az Elölülőtől külömbkülömb levelezések érkeztek a' Congressushoz , a' melly levelezések az Ánglus Követ *Foster* és az Ámerikai Minister *Monroe* között egy időtől fogva folytak. Ezen levelezéseket ilyen jelentés mellett küldötte *Maddison* a' Congressusba : —,

„Itt küldöm először a' Nagy Britanniai renkívül való követnek egy levelét, mellyet ő a' mi Status - Titoknokunkhoz intézett, valamint szintén ennek arra tett válaszát is. Az Angliai Országlószéknek ezen levelezésekben is kinyilatkoztatott ellenséges indúlatja és célzásai, igen fontosítják azon okokat, a' mellyek minket arra indítanak, hogy olyan eszközöket vegyünk elő, a' mellyek által nemzeti jussainkat fenn tarthatjuk. —,

„*Maddison*.

Az Ánglus Követnek *Fosternek* levele, melyről *Maddison* emlékezik, 1811 ikben Decz. 17-ikén költ. Azon panaszkodik benne, hogy az Ámerikai Országlószék hamis színbe öltöztetve terjesztette a' Nagy Britanniai Országlószék' kí-

vánságait a' közönség' eleibe, a' melly által egyébre nem tölözhat, hanem hogy az embereknek indulatjokat minden igaz ok nélkül Anglia ellen fel gerjeszthesse. — Egyéb hosszas kiterjeszkedések között szó szerént ezek a' kifejezések is előfordúlnak az Anglus Követ' írásában: —,

„Azt erőssítitek, hogy én az Angliai Országlószéknek nevében azt kívántam volna, hogy az Amériikai Országlószék különös törvény által határozza meg, hogy az Angliai kereskedő portékákat oda bé lehessen vinni, és hogy az Amériikai egyesült Státusok kényszerítsék a' Frantzia Országlószéket is, hogy ez is engedje meg az Angliai portékáknak Frantzia Országba való bévítettetéseket.

„Engedje meg az Úr, hadd jegyezhessem meg, hogy én ezen dolgok között, sem egyiket sem másikat nem kívántam; és ha ezt gondoltatok, éngem' kétségkívül nem értettetek. Én telyességgel nem kívánhattam az elsőt, azért, minthogy az Angliai Országlószék magát más Országoknak belső kormányoztatásokba avatni egyátallyában nem akarja; éppen ilyen kevésbé kívánhattam, hogy Frantzia Országot az Anglus portékáknak bébotsátására kényszerítsétek. Minden, a' mit én néktek mondani akartam, ennyiben áll, hogy Nagy Britannia barátságtalanságnak veszi azt tölletek, hogy a' Frantzia portékákat magatokhoz bébotsátjátok, midőn ugyanakkor az Angliai portékákat a' ti kikötőhelyeitekből kiszorítjátok, és hogy ti ezen tselekedetek által Angliát arra kényszerítitek, hogy a' tromfot tromfal üsse. Ide járúl, hogy ti nem csak a' mi kereskedő hajóinkat, hanem hadi ha-

jóinkat is kitiltjátok kikötőhelyeitekből, midőn oda ugyan akkor Nagy Britannia ellenségeinek hadi hajóit bébótsátjátok. —

„Mi tsak azt kívánjuk Àmérikától, hogy, ha Frantzia Országgal kereskedést folytatni kíván, 's ha ezen kereskedést fontos dolognak tartja, kívánja - meg résziről Frantzia Országtól, hogy ezt a' kereskedést ő is tartsa illendő tiszteletben, úgy, mintegy neutrális Hatalmasságnak kereskedését tisztelni köteleztetik; ne kényszerítsen titeket arra, hogy magatokat a' Berlini és Mailandi Dekretomoknak alájok vessétek; ne fogdosson - el titeket, mint törvényes ragadománt azért, hogy az Àngliai kikötőhelyekbe jártatok, vagy hogy hajóitokat az Ànglusok által megvizsgáltatni engedtétek. Mind ezek telyességgel nem azt teszik, hogy ti Frantzia Országot kényszerítsétek a' maga kikötőhelyeibe az Ànglus kereskedő portékákat bébótsátani. Ha jónak lenni nem találja az Àmérikai Országlószék azt, hogy magát mint Neutrális Hatalmasságot tiszteletben tartassa, mi ezen esetben sem kívánunk tőlle egyebet, tsak azt, hogy Frantzia Ország' kereskedését elő - segélleni szünjön - meg, és ne vegyen részt annak eszközlésében, hogy ezt a' kereskedést Frantzia Ország, Nagy Britannia' segedelem kútfejeinek bédugására fordíthassa.

„Hogy a' Frantzia Országlószék a' Berlini és Mailandi Dekretomokat vissza nem vette bizonyítja az, előszször, hogy ő még eddig tsak szabadság levéllel engedi - meg a' maga kereskedő hajóinak az Àmérikába való menetelt. A' szabadság levél azt jelenti, hogy valamely dolog, a' melly tilalmaztatik, bizonyos feltétel alatt

megengedtetik. Mire való ez a' különös engedelem, olyan dologra nézve, a' melly nem tilalmaztatik. Miért nem adja vissza a' Frantzia országglószék az Àmérikai elfogott hajókat? Miért fogatott el azólta is némely olyan hajókat, a' mellyek Àmérikából egyenesen London felé szándékoztak."

Az Àmérikai Minister *Monroe*, a' múlt Jan. 14-dikén válaszolt az Ànglus Követ' írására. Arra, hogy a' Frantziák az Ànglia felé evező Àmérikai hajókat elfogdosták, azt feleli *Monroe*, hogy mind ezek a' hajók, a' mellyek csak a' Berlini és Majlandi Dekretomoknak erejek szerint vétették el, mihelyest a' dolog kivilágosodott, tulajdonosaiknak vissza adattattak. —

Ezen levelet ilyen szavakkal végzi *Monroe*: —

„Ha az Ànglus országglószéknek ezen levelezéseiket kezdetektől fogva a' végekg megtekinti az ember, nem lát benne egyebet annál az ellenséges indulatnál, a' mellyel ők az Àmérikai egyesült Státusoknak jussaik és javok eránt viseltetnek."

Az Ànglus Követ' további levelezései között a' következendő megjegyzés fordul még elő: — Az Àngliai Országglószék olly távol vagyon attól, hogy az Indus nemzeteket az ő szomszédjaik az Àmérikaiak ellen felingerelni iparkodott volna, hogy sőt inkább *Sir James Craigh* a' Kanadai Ànglus Kormányozó, az 1810-dik esztendőben Novemberben maga írt az Àmérikai Státus-Titoknokhoz *Monroe* Úrhoz, azt adván az Àmérikai Országglószéknek értésire, hogy ő az Indus népek között bizonyos zengést vett volna észre, és tart tolle, hogy ezen nepek meg akar-

ják támadni az egyesült Státusoknak vidékeiket. — Az Ámerikai Előülő tsak tsak ennyit felelt a' folyó 1812-ik esztendőben Jan. 9-dikén *Foster*-nek ezen jelentésére: — „Ő örvendezve hallja, hogy az Angliai Országlószék az Indusokat nem ingerelte fel Ámerika ellen.“

*Déli Amérika.*

A' revoluzió miatt szenvedett vesztese a' déli Ámerikai volt Spanyol tartományoknak, a' közönséges vélekedés szerént már leg alább 20,000 emberre tétetik. Célzásokat még eddig tsak azok a' népek érték - el bizonyoson, a' mellyek az úgy nevezett Terra Fermanak, Carraccas, Cuma, Barcellona, Varinas, Maracaibo, Coro, és Guiana nevű tartományait lakják. Ezek azt az országlás' módját választották magoknak, a' melly az északi Ámerikai egyesült Státusokban fenn áll. Ezen hét tartományok már meglehetősen meg fundáltak magokat, hanem minthogy az ő egész népességek mind együtt tsak 800,000 emberből áll, úgy látszik, hogy még nem érzik elég erőseknek magokat arra, hogy függetlenségeket meg - oltalmazhassák; azért iparkodnak minden módon, hogy szomszédjaikat arra vehessék, hogy magokat vélek azon egy célra özsze tsatolják. Ebben is az Északi Ámerikai egyesült Státusokat követik; ezek is e'képpen terjesztették volt szomszédjaiknak magokhoz való édesgetése által a' magok birtokaikat továbbtöbb. Új Granada is hajlani látszik a' Carraccassal való szövetségre. Carthagena már meghatározott módon kinyilatkoztatta, hogy Carraccassal akar tartani. Azonnal nozzá is fogott a' függetlenség' jussaival való éléshez; az ereinek-

nyomozó széket (inquisitiot) eltörlötte; tulajdon Országlószéket tett-bé; a' hivatalbéli személyeket a' haza hűségére megeskette, 's több e'félék.

Találtak azonban olyan szomszéd nemzetek is, a' mellyek tovább is meg akarnak maradni a' Spanyol Országlószék eránt való hűségben. Ilyen Santa Mártha tartománya, ez nem tsak semmit nem akar tudni az újításokról, hanem Carthagéna ellen is hadat izent azért. A' Madaléna vize mellyékein lakó népek is két részre oszlottak; egyik a' függetlenséget, másik a' régi országlószék mellett való megmaradást kívánja, a' melly meghasonlás miatt tűzzel vassal kegyetlenkednek egymás ellen.

Mind ezek az apró tartományok még tsak a' kezdetében vagynak a' magok új lételeknek, és még nem is bizonyosok annak megmaradhatása felől, 's még is bámúlásra méltó dolgokon jártatják már is az eszeket. Ilyen a' többek között a' *Darien* keskeny földjének által vágása. Az ólta, hogy Déli Amerika a' Spanyol Monárchia alá esett, néhány versben forgott-fenn és vonatott vizsgálás alá az a' kérdés, hogy valyon nem jó lenne-e ezen föld' szorosát, a' melly t. i. Déli és Északi Ámerikát össze tsatolja, ketté vágni, ez által a' Déli és Északi tengerek között egyenes közösülést nyitni, 's illy módon az Európából China felé evező hajóknak útjokat 2000 tengeri mértfölddel rövidíteni. Oriási következései lennének ezen dolognak, nem tsak Napkeleti Indiára és Chinára, de az egész világra nézve is. Ezeket a' nagy következéseket azonban

most abba hagyván, csak azt említjük még, hogy a' feljebb meg nevezett apró tartományok Ámérikában már hathatósan alkudoznak egymással ezen keskeny földnek által vágatásán. — *Humboldt* és *Bonpland* híres útasok ezen földön is járván és azt szemesen megvizsgálván, néhány pontokat megjegyeztek, a' mellyeknél ezt a' nagy munkát meg lehetne tenni. Közönséges és egyesített erővel akarnak az Amériikai új Státusok hozzá fogni a' dologhoz. Ha ezt ők véghez vihetik, itt fog azután lenni a' világ tengeren való hajókázásnak közönséges tsatornája. Ezen esetben e' fogja még valaha Napnyúgoti Indiát a' virágzásnak arra a' gáráditsára emelni, a' melyre Napkeleti India a' hosszú és kerülő út miatt nem léphetett,

Hogy a' Déli Amériikai új szövetség, a' mely már meg lehetős lábra kapott, magát egészen megundálhassa, sokaknak vélekedése szerint igen nagyon függ attól, hogy azok a' hírek megvalóságosuljanak, a' mellyek a' legújabb tudósításokban az északibb Spanyol tartományokra nevezetesen Mekszikóra nézve elterjedtek, t. i. hogy az insurgensek már magát a' fő várost (Mekszikót) is elfoglalták, a' Vice-Királyt *Vencgást* elfogták, 's új Leont, Montereyt, és új Kaliforniát egészen meghódoltatták volna. Ha ez igaz talál lenni, így vége van egész Amérikában a' Spanyol Monarchia uralkodásának.

\*

\*

\*

*Jobbítás.* — A' közelébbi árkusban a' 349-dik lapon fejlőről le felé a' 7-dik sorban a' 11 lábnyom helyett 7 lábnyomot kell olvasni.